

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم تحقیقات و فناوری

مشخصات کلی، برنامه و سر فصل دروس

دوره کارشناسی ارشد کلام شیعه

گروه علوم حوزه ای - دانشگاهی

مصوب هفتصد و نوزدهمین جلسه شورای برنامه ریزی آموزش عالی مورخ

۱۳۸۸/۲/۲۶

بسم الله الرحمن الرحيم

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد کلام شیعه

کمیته تخصصی: علوم عقلی

گروه: علوم حوزه ای - دانشگاهی

گرایش:

رشته: کلام شیعه

کدرشته:

دوره: کارشناسی ارشد

شورای برنامه ریزی آموزش عالی در هفتصد و نوزدهمین جلسه مورخ ۸۸/۲/۲۶ بر اساس طرح دوره کارشناسی ارشد کلام شیعه که توسط گروه علوم حوزه ای تهیه شده و به تایید رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در سه فصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) به شرح پیوست تصویب کرده و مقرر می دارد:

ماده ۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد کلام شیعه از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و موسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند، لازم الاجرا است.

الف: دانشگاهها و موسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اداره می شوند.

ب: موسساتی که با اجازه رسمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و بر اساس قوانین تاسیس می شوند و بنا بر این تابع مصوبات شورای گسترش آموزش می باشند.

ج: موسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

ماده ۲) این برنامه از تاریخ ۸۸/۲/۲۶ برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می شوند لازم الاجرا است.

ماده ۳) مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد کلام شیعه در سه فصل مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس برای اجرا به معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ابلاغ می شود.

رای صادره هفتصد و نوزدهمین جلسه شورای برنامه ریزی آموزش عالی
مورخ ۱۳۸۸/۲/۲۶ در خصوص برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد کلام شیعه

۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد کلام شیعه که از طرف گروه
پیشنهاد شده بود، با اکثریت آراء به تصویب رسید.
۲) این برنامه از تاریخ تصویب به مدت پنج سال قابل اجرا است و پس
از آن نیازمند بازنگری است.

رای صادره هفتصد و نوزدهمین جلسه شورای برنامه ریزی آموزش عالی مورخ
۸۸/۲/۲۶ در مورد برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد کلام شیعه صحیح است و به
مورد اجرا گذاشته شود.

~~محمد مهدی زاهدی~~
وزیر علوم، تحقیقات و فناوری

رجبعلی برزوقی
دبیر شورای گسترش و برنامه ریزی آموزش عالی

مشخصات کلی دوره کارشناسی ارشد رشته کلام شیعه

تعریف:

کارشناسی ارشد کلام شیعه دوره‌ای تخصصی است که در طی آن، فراگیر به طور عمیق با دروس آن آشنا شده و در پایان دوره، به دریافت مدرک کارشناسی ارشد رشته کلام شیعه نائل می‌شود.

اهداف کلی دوره:

- تربیت دانش آموخته در مباحث مربوط به کلام شیعه؛
- توانمندی دانش‌پژوهان در دفاع از مبانی کلامی و اعتقادی شیعه؛
- قدرت تبیین آموزه‌های امامت شناسی و پاسخ به شبهات مربوط؛
- زمینه‌سازی برای انجام پژوهش‌های کلامی.

اهداف و سیاست‌های آموزشی:

- شکوفا شدن روحیه تحقیق در فراگیران (با اختصاص ۳۰٪ از زمان واحدها به کار تحقیقی)؛
- شناخت تحلیلی مباحث اعتقادی شیعه؛
- ایجاد توانایی تألیف، تدریس و ترجمه مباحث کلامی؛
- ایجاد توانایی استفاده از متون تخصصی امامت؛
- نهادینه کردن اخلاق و معنویات در فراگیران؛
- توجه به نیازهای منطقه‌ای دانش‌آموختگان.

پذیرش:

دانش‌آموختگان این دوره از بین فارغ‌التحصیلان دوره‌ی کارشناسی رشته الهیات و گرایش‌های معارف اسلامی انتخاب می‌شوند.

داوطلبانی که از غیر رشته و گرایش‌های مربوط، در آزمون ورودی پذیرفته شوند باید دروس پیش‌نیاز لازم را بگذرانند.

طول و شکل دوره:

طول دوره کارشناسی ارشد کلام شیعه ۴ تا ۶ نیم‌سال تحصیلی می‌باشد (در هر نیم‌سال، حداقل ۸ و حداکثر ۱۲ واحد ارائه می‌شود).

تعداد و نوع واحدهای درسی:

۱۷	پیش نیاز	۱
۲۸	واحدهای تخصصی	۲
۴	پایان نامه	۳

اهمیت و ضرورت:

ضرورت شناخت و آشنایی تفصیلی معارف دینی بر کسی پوشیده نیست. بر این اساس، برای کسب معارف دینی باید به مهمترین منبع دین یعنی کتاب و سنت معصومین^ع مراجعه کرد. کلام شیعه به دانش‌آموختگان توان تبیین آموزه‌های دینی، قدرت پاسخگویی به شبهات اعتقادی را فراهم می‌سازد. گسترش شبهات مربوط به مکتب اهل بیت^ع و شیعه و نیاز تربیت دانش‌آموختگان در مقابله با شبهات، برگزاری رشته کلام شیعه را به صورت مستقل ضروری می‌سازد.

نقش و توانایی:

دانش‌آموختگان این رشته، ضمن کسب تخصص لازم در زمینه کلام شیعه می‌توانند پژوهشگر، مدرس و تبیین‌گر مسایل اعتقادی و کلام شیعه و مدافع آموزه‌های امامت باشند و نقش مؤثرتری در اعتلای فرهنگ اصیل اسلامی ایفا کنند.

فصل دوم
جداول دروسی

الف: دروس پیش‌نیاز:

		-	۳۲	۳۲	۲	تاریخ حدیث	۱
تجزیه و ترکیب تکمیلی		۶۴	-	۶۴	۲	ادبیات عرب (۱)	۲
تجزیه و ترکیب تکمیلی	ادبیات عرب (۱)	۶۴	-	۶۴	۲	ادبیات عرب (۲)	۳
		-	۳۲	۳۲	۲	ادبیات معاصر عرب	۴
انگلیسی		-	۳۲	۳۲	۲	زبان تخصصی	۵
		-	۳۲	۳۲	۲	مبانی فهم و نقد حدیث	۶
		۳۲	۱۶	۴۸	۲	روش تحقیق پیشرفته	۷
		۳۲	-	۳۲	۱	منطق کاربردی و روش مناظره	۸
		۳۲	۱۶	۴۸	۲	آشنایی با رایانه و نرم افزار	۹

توضیح: فراگیرانی که واحدهای لازم دروس پیش‌نیاز را در دوره کارشناسی با موفقیت گذرانده باشند از گذراندن

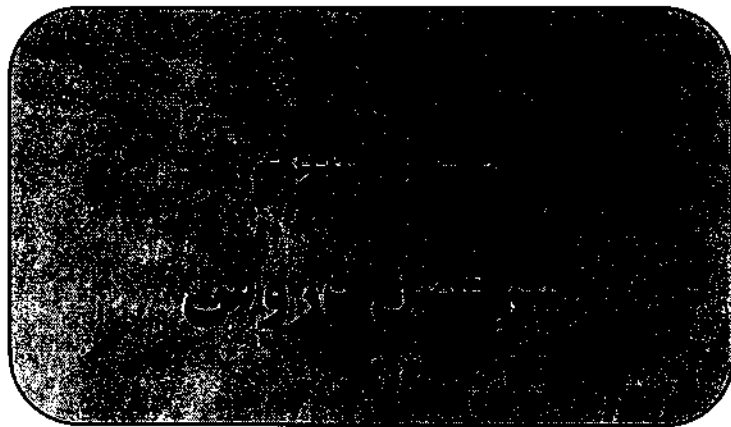
دروس مذکور در جدول فوق معاف می‌باشند.

ب: دروس تخصصی رشته کلام شیعه:

۱	شیعه شناسی	۲	۳۲	۳۲	با تأکید بر مسائل کلامی - قلهب ویژه شیعه
۲	شناخت منابع حدیثی شیعه و اهل سنت	۲	۳۲	۳۲	
۳	امامت در قرآن	۲	۳۲	۳۲	
۴	امامت عامه	۲	۳۲	۳۲	با تأکید بر امامت در قرآن و نیز دلایل عقلی و روایی
۵	امامت خاصه (۱)	۲	۳۲	۳۲	امامت عامه با توجه به تاریخ تدبیر امامت و دلایل عقلی (۱)
۶	امامت خاصه (۲)	۲	۳۲	۳۲	امامت خاصه (۱) (دلایل نقلی و روایی) (۲)
۷	تاریخ تحلیلی عصر نبوی	۲	۳۲	۳۲	
۸	تاریخ تحلیلی عصر ائمه معصومین (ع)	۲	۳۲	۳۲	
۹	سیره ائمه معصومین (ع) (۱)	۲	۳۲	۳۲	
۱۰	سیره ائمه معصومین (ع) (۲)	۲	۳۲	۳۲	سیره ائمه معصومین (ع) (۱)
۱۱	شبهات امامت	۲	۳۲	۳۲	
۱۲	متون ادبی امامت	۲	۴۸	۱۶	۳۲
۱۳	امامت و خلافت در نظر اهل سنت	۲	۳۲	۳۲	
۱۴	مهدویت در نگاه فریقین	۲	۳۲	۳۲	
۱۵	پایان نامه	۴	۱۲۸	-	۱۲۸
جمع		۳۲	۵۹۲	۴۸۳	۱۲۸

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت ادوار حدیث شیعه و اهل سنت و تحلیل علل رشد و کاهش حدیث نگاری.

سرفصل دروس:

ادوار حدیث شیعه

نقش اهل بیت[^] در گسترش حدیث:

- تحلیل دوره‌ی امام علی^{*}

- تحلیل دوره‌ی امام حسن، امام حسین و امام سجاد[^]

- دوره‌ی صادقین[^] (رشد حدیث نگاری و علل آن)

- دوره‌ی ائمه دیگر

دوره‌ی تکامل حدیث نگاری (تحلیل دیگر و بررسی علل پیدایش جوامع حدیث اولیه)

- دوره‌ی رکود حدیث نگاری و تحلیل علل آن

- دوره‌ی رشد مجدد حدیث نگاری و پیدایش جوامع ثانویه حدیث و نقش اخباری‌ها در قرآن (قرن ۱۰-۱۲)

- دوره‌ی معاصر و فعالیت‌های رایانه‌ای

ادوار حدیث اهل سنت

- تحلیل و بررسی ممانعت نقل و کتابت حدیث و آثار آن

- حدیث در عصر ظهور و تکامل دانش حدیث، تحلیل علل رشد و پیدایش جوامع حدیث اولیه (قرن دوم و سوم)

- عصر رکود حدیث نگاری و تحلیل علل آن

- دوره‌ی معاصر و فعالیت‌های رایانه‌ای

بررسی تأثیر و تأثر حدیث نگاری شیعه و اهل سنت

اقسام حدیث نگاری‌های موضوعی

- تفاسیر روایی و منابع عمده آن

- روایات فقهی و ...

- روایات کلامی و ...

- روایات اخلاقی و ...

منابع پیشنهادی:

اصلی:

- تدوین السنّة الشریفة؛ حسینی جلالی

- جزوه‌ی استاد

فرعی:

- پژوهشی در تاریخ حدیث شیعه؛ دکتر معارف

- مقالات تدوین الحدیث (فصلنامه علوم حدیث ۱ - ۸)؛ مهدوی راد

- حدیث شناسی (ج ۱)؛ دکتر نصیری

- اضاء علی السنّة المحمّدیة، ابوریة - علوم الحدیث و مصطلحه؛ صبحی الصالح

- اصول الحدیث؛ عجاج خطیب

راه کارهای اجرایی درس:

- زمان بندی درس: ادوار حدیث شیعه ۶ جلسه، ادوار حدیث اهل سنّت ۵ جلسه، بررسی تأثیر حدیث و حدیث

نگاری شیعه و اهل سنّت ۱ جلسه، اقسام حدیث نگاری ۳ جلسه.

- بر دو بخش: «نقش اهل بیت[ؑ] و «ممنوعیت کتاب حدیث» تأکید شود و تحلیل کافی صورت گیرد.

- یک جلسه درس به بازدید از مراکز پژوهشی و رایانه‌ای حدیث اختصاص یابد.

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیش نیاز: ندارد

هدف: توانائی تطبیق قواعد آموخته شده در صرف و نحو عالی بر متون اسلامی با تاکید بر آیات و روایات.

سرفصل دروس:

- بیان اجمالی هدف و قواعد کلی تجزیه و ترکیب

- بیان راه کارهای کلی در شناخت نکات دقیق ادبی به صورت کاربردی مانند راه شناخت تمییز نسبت،

حال جامد و ...

- متون منتخب از آیات و روایات با اولویت نکات تدریس شده در صرف و نحو عالی (۱ و ۲)

منابع پیشنهادی:

اصلی:

- تجزیه ترکیب سلسبیل (تجزیه و ترکیب سوره انسان)؛ استاد علیدوست

فرعی:

- مغنی الیبیب

- جامع الدروس؛ الغلائینی

- همع الهوامع؛ سیوطی

- اعراب القرآن؛ درویش

- املاء ما من به الرحمن؛ العکبری

- اعراب القرآن؛ ابن النحاس

- الجدول فی اعراب القرآن؛ الصافی

- کتب لغت: المعجم الوسیط، المنجد، العین

راه کارهای اجرایی درس:

- آیات و روایات انتخاب شده دارای نظم مناسب، از مطالب ساده به سنگین باشند

- متون منتخب از تکرار موارد مشابه مصون باشد و حتی الامکان به مواردی ناظر باشد که از جهت

تشخیص با مشکلاتی روبرو است

- در متون به مباحث حذف و تقدیر، توجه گردد

- در موارد لزوم، نکات نحوی در راهنمای متون بیان شود
- آرایه‌ی متونی برای تحقیق طلاب بعد از بیان قواعد و در راستای آنها (تحت نظر استاد)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیش نیاز: ادبیات عرب (۱)

هدف: توانایی بکارگیری وجوه مختلف ترکیبی در آیات، روایات و اشعار.

سرفصل دروس:

- خلاصه‌ای از نکات ادبی مربوط به تجزیه و ترکیب همراه با مثال های لازم
- شناخت اوصاف مشترک صیغ صرفی و همچنین اوصاف مشترک عناوین نحوی که مولد وجوه مختلفند
- روش شناخت وجوه قابل قبول و روش انتخاب وجه برتر (با بیان نقش معنا و قراین لفظی و معنوی)
- متون منتخب از قرآن کریم و روایات و اشعار دارای چند وجه ترکیبی

منابع پیشنهادی:

اصلی:

- تجزیه و ترکیب اشعار الفیه؛ ابن مالک

فرعی:

- مغنی اللیب

- النحو الوافی

- معجم النحو؛ الدقر

- حاشیة الصبّان

- شرح شافیه

- کتب اعراب قرآن:

- املاء مامن به الرحمن

- الکشاف

- اعراب القرآن؛ ابن نحّاس

- اعراب القرآن؛ الدریش

- الجدول فی اعراب القرآن؛ الصافی

- کتب لغت:

- معجم مقاییس اللغة

- لسان العرب

- تاج العروس

راه کارهای اجرایی درس:

- در انتخاب متون از عباراتی استفاده شود که ضمن داشتن ویژگی حمل بر وجوه رایج و پرهیز از حمل بر وجود نادر و غیر ظاهر، امکان انتخاب وجه برتر با توجه به قراین وجود داشته باشد
- نحوه انتخاب متن، از ساده به مشکل بوده به نکات بلاغی نیز اشاره شود
- نکات مهم روش های شناخت وجوه و راهنمای دروس ذکر شود
- ارزیابی متونی برای تحقیق فراگیران بعد از بیان قواعد و در راستای آنها (تحت نظر استاد)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با متون معاصر و ساختار آن‌ها.

سرفصل دروس:

- مقدمه‌ای زبان شناسانه در مورد زبان عربی و ادبیات معاصر
- بیان اجمالی تاریخ ادبیات معاصر
- ویژگی‌های متون نثر و نظم نوین به همراه گزیده‌هایی از متون
- مطالعه تطبیقی نثر و نظم در گذشته و حال
- نقد ادبی
- واژه‌ها و اصطلاحات جدید

منابع پیشنهادی:

- فقه اللغة و زبان‌شناسی زبان عربی؛ رمضان عبدالتواب
- نقد ادبنا الحدیث ماله و ما علیه التحدید و التقلید (ج ۱۶ از مجموعه آثار)؛ طه حسین
- الایام (ج ۱)؛ همان
- کتاب النظم و النثر؛ محمد غفرانی
- تاریخ الادب العربی الحدیث؛ محمد کاظم حاج ابراهیمی
- فرهنگ اصطلاحات روز؛ مرتضی آیت الله شیرازی

راه کارهای اجرایی درس:

- متن آموزشی باید حاوی نکات و مصادیق رایج در ادبیات باشد.
- اگر چه رویکرد آموزشی این درس به دلیل بدیع بودن آن در دوره آموزش فراگیران، رویکردی اصلی است ولی نباید خالی از تمرین و نگرش کاربردی مخصوصاً در نقد ادبی باشد.
- آرایه تحقیق در رابطه با موضوعات ادبیات معاصر ضروری است.

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با مباحث و متون تخصصی کلام.

سرفصل دروس:

بخش های متناسب به تشخیص استاد از کتاب زیر:

Islamic Philosophy And Theology

W. Montgomery Watt

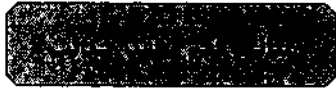
و بخش های مذکور از کتاب زیر:

- ۱) History Of Islamic Philosophy
- ۲) Seyyed Hossein Nasr And Oliver Leaman
- ۳) Part I:
- ۴) Early Kalam
- ۵) Sunni Halam And Theologecal Controversises
- ۶) TWelve - Iman Shi Ite Theological And Philosophical Thought
- ۷) AL - Ghazzali
- ۸) Khwajah Nasir Al - Din Al - Tusi

منابع پیشنهادی:

- Islamic Philosophy And Theology
- W. Montgomery Watt
- History Of Islamic Philosophy
- seyed Hossein Nasr And Oliver Leaman

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با اصول و قواعد فهم مدالیل روایات و شیوه‌های نقد آن‌ها.

سرفصل دروس:

- کلیات

- مفهوم فقه الحدیث (فهم الحدیث) و رابطه‌ی آن با مصطلح الحدیث
- پیشینه‌ی فقه الحدیث و معرفی اهم آثار فریقین در این زمینه
- اهمیت و جایگاه فقه الحدیث
- مفهوم نقد حدیث و رابطه‌ی آن با مصطلح الحدیث
- آغاز نقد حدیث و سیر تحول آن در میان فریقین با معرفی مهمترین آثار
- ضرورت و فرایند نقد احادیث
- مبانی و ضوابط فهم حدیث
- پدیده‌ی نقل به معنی در احادیث
- پدیده‌ی تقیه در روایات
- پدیده‌ی تصحیف در احادیث
- توجه به مفاهیم واژه‌ها
- توجه به قواعد صرف و نحو
- توجه به سیاق
- استفاده از سایر قرائن (قرائن نقلی، عقلی، عملی)
- توجه به شأن صدور روایات
- نقش پیش فرض‌ها و پیش دانسته‌ها در فهم احادیث
- معیارهای نقد احادیث
- اقسام نقدی (سندی و محتوایی) نتایج و ثمرات نقد (تأویل، تصحیح و...)
- ضوابط نقد سندی (توجه به قواعد علم الرجال و...)
- معیارهای نقد محتوایی:

- مخالفت با قرآن
- مخالفت با سنت قطعی
- مخالفت با برهان عقلی
- مخالفت با تاریخ صحیح
- مخالفت با دستاوردهای قطعی علم و بداهت حسی
- مخالفت با ضرورت دین و مذهب

منابع پیشنهادی:

- حدیث شناسی (ج ۲)؛ نصیری
- مختصر مقیاس الهدایة
- شروح روایی مثل اربعین؛ شیخ بهائی
- مقایس المحدثین فی نقد متن الحدیث؛ مسفر عزم الدین الدمینى
- نقد متن الحدیث بین صناعة المحدثین و مطاعن المستشرقین؛ نجم عبدالرحمن خلف
- اضواء علی السنة المحمدية؛ محمود ابوریه

راه کاری های اجرایی درس:

- برای کلیات سه جلسه و برای بخش مبانی فهم ۶ جلسه و برای بخش معیارهای نقد حدیث هم ۶ جلسه در نظر گرفته شود.
- مناسب است استاد محترم برای تفهیم مباحث از مثال های عینی و مورد ابتلاء استفاده شود.
- همراه آوردن برخی از منابع فهم و نقد حدیث از سوی استاد و معرفی ملموس آن ها برای طلاب مناسب است.

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: ۱ واحد عملی و ۱ واحد نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با روش های علمی تحقیق و کاربرد آن در فرایند تحقیق.

سرفصل دروس:

- کلیات (تاریخچه، تعریف، هدف، اهمیت و کاربرد روش های تحقیق در علوم انسانی و اسلامی)

- نقش تئوری ها در تحقیقات و پژوهش

- انواع روش های تحقیق

- مراحل علمی روش تحقیق

- طرح مسأله (انواع سؤالات که شامل: چیستی، چگونهگی، چرایی و...)

- مطالعات اکتشافی (مصاحبه اکتشافی و ویژگی های انتخاب متن)

- جمع آوری اطلاعات (انواع روش های جمع آوری اطلاعات که شامل: پرسش نامه، مشاهده،

آزمایش تحلیل محتوا و ...)

- فرضیه

- چارچوب نظری (مدل تحلیل)

- نتیجه گیری

- تدوین و تنظیم گزارش

- شیوه پی نوشت و فهرستها

- کتاب شناسی

منابع پیشنهادی:

اصلی:

- روش های تحقیق در روان شناسی و علوم تربیتی

- روش تحقیق در علوم اجتماعی؛ ریمون کیوی، ترجمه عبدالحسین نیک گهر

- روش های علمی تحقیق در علوم انسانی؛ میر محمد سیدعباس زاده

- مقدمه ای بر روش تحقیق در علوم انسانی؛ محمدرضا حافظ نیا

فرعی:

- روش های تحقیق در علوم اجتماعی (۲ جلد)؛ باقر ساروخانی

- روش های تحقیق در علوم تربیتی و رفتاری؛ جان بست، ترجمه حسن پاشا شریفی و نرگس طالقانی

- روش های علوم اجتماعی، موريس دوورزه، ترجمه خسرو اسدی

راه کارهای اجرایی درس:

- استاد با توجه به مراحل علمی روش تحقیق از دانش پژوهان کار تحقیقی خواسته و به صورت عملی در

کلاس تکالیف آن‌ها را اصطلاح نماید

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: عملی

پیش نیاز: ندارد

هدف: کسب مهارت های لازم برای مباحثات و مناظرات (با گرایش کلامی و فقهی).

سرفصل دروس:

- مفاهیم و کلیات

- اصول و قواعد

- آداب مناظره

- روش های مناظره

- مراحل مناظره

- ارزیابی مناظره

- اجرای مناظره

منابع پیشنهادی:

اصلی:

- المراجعات؛ عبدالحسین شرف الدین

- المناظرات بین فقهاء السنة و فقهاء الشيعة؛ صالح وردانی

- بحث آزاد در اسلام؛ محمدی ری شهری

- بحث هایی از مناظره دکتر و پیر؛ عبد الکریم هاشمی نژاد

- بین العلمین؛ شیخ صدوق و شیخ مفید؛ لطف الله صافی

- در جستجوی نور؛ حسین عبد الصمد عامل

- راه و روش ما راه و روش پیامبر ماست؛ عبدالحسن امینی

- صد و یک مناظره جالب و خواندنی؛ محمدی اشتهاردی

فرعی:

- مناظرات در قرآن و عترت؛ حسینی زفره ای اصفهانی

- مناظرات فی العقاید و الاحکام؛ عبدالله حسن

- مناظره علمای بغداد؛ ابن عطیه

- نهضت کلامی در عصر امام رضا؛ محمد مرتضوی

- المیراث عند الجعفریه؛ محمد ابوزهره

- مناظره زیان و اندامها؛ حسین شیخ الاسلامی توسیرکانی

راه کارهای اجرایی درس:

- مواد این واحد درسی بصورت کاربردی همراه با شواهد و نمونه‌های عملی ارائه می‌گردد.

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: ۱ واحد نظری و ۱ واحد عملی

پیش نیاز: ندارد

سرفصل دروس:

- مفاهیم اولیه کامپیوتر
- نقش کامپیوتر در جهان امروز و بیان مثال‌های کاربردی
- معرفی اجزای کامپیوتر و محیط آن (سخت‌افزار - نرم‌افزار)
- سیستم‌های عددی در کامپیوتر
- نمایش داده‌های عددی (ممیز ثابت، ممیز شناور) و غیر عددی
- آشنایی با زبان ماشین (با استفاده از یک زبان فرضی با حدود ۱۰ دستورالعمل)
- مفهوم الگوریتم
- نرم افزار چیست؟
- نرم افزارهای صوتی (فرمت‌های مختلف صوت، لوح فشرده با شیارهای صوتی)
- نرم افزارهای فیلم (فرمت‌های مختلف فیلم و مفهوم VXD، کنترل صدا و فیلم)
- نرم افزارهای چند رسانه‌ای (مالتی مدیا)
- نرم افزارهای سرگرمی و آموزشی
- نرم افزارهای پژوهشی و تحقیقاتی
- معجم‌های لفظی، موضوعی، تراورس، درختواره
- پایگاه اطلاعاتی خبره علم رجال
- جستجو در پایگاه‌های لفظی، عملگرهای جستجوی پیشرفته، دامنه جستجو، جستجو در فهرست ابواب، جستجوی شولا
- انتخاب متن و حاصل جستجو، ذخیره حاصل جستجو
- نمایه گذاری و حاشیه نویسی الکترونیکی بر متن
- به اشتراک گذاشتن تحقیقات Import و Export نتایج پژوهشی ارتباط میان متن و ترجمه

راه کارهای اجرایی درس:

این درس به صورت نظری و عملی ارائه می‌گردد. و استاد علاوه بر ارائه مطالب در کلاس تمرینهای لازم جهت بهره‌گیری از رایانه در علوم اسلامی را نیز از دانش‌پژوهان طلب خواهد کرد.

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با دیدگاه‌ها و مبانی اعتقادی و سیر تاریخی شیعه.

سرفصل دروس:

- کلیات:

- واژه شناسی شیعه (معنای لغوی و اصطلاحی)

- اوصاف و ویژگی‌های شیعه در احادیث

- اصول و مبانی:

- اعتقادی (ولایت و امامت تداوم نبوت، عصمت، علم امام، سابقه، قرابت، وصایت، نص و تنصیف، رجعت)

- سیاسی (حاکمیت الهی، شئون امامت، ملاک‌گزینش امام، وظیفه امام)

- پیدایش شیعه:

- شیعه مولود طبیعی اسلام و ادله آن

- علل پیدایش (اعتقادی، سیاسی، تاریخی)

- نظریات پیدایش شیعه و نقد و بررسی آنها

- ادوار تاریخی شیعه:

- پیامبر، امیرالمؤمنین، خلفا ثلاثه، بنی‌امیه، بنی‌عباس، دوره غیبت صغری و کبرا

- انشعابات و فرق شیعه:

- کیسانیه، زیدیه، اسماعیلیه، نزاریه، واقفیه، دروزیه، مستعلیه و فرقه‌های متأخر

- جغرافیای شیعه و مراکز مهم:

- مدینه، کوفه، قم، عراق، حله، جبل عامل، ری، خراسان، بلاد مغرب

- چهره‌های شاخص شیعه:

- اصحاب پیامبر، اصحاب ائمه، علماء دوره غیبت

منابع پیشنهادی:

- شيعه شناسى؛ على ربانى گليايگانى
- شيعه در اسلام؛ علامه طباطبايى
- تاريخ تشيع در ايران؛ رسول جعفرىان
- تاريخ مذاهب اسلامى؛ ابو منصور عبدالقاهر بغدادى
- تاريخ شيعه تا قرن چهارم؛ محمد جواد مشكور
- اصل الشيعه و اصولها؛ شيخ محمد حسين كاشف الغطاء
- الشيعه؛ محمد صادق صدر
- عقيدة الشيعه؛ دونالدين
- الشيعه فى مسارهم التاريخى؛ سيد محسن امين عاملى
- الشيعه فى الميزان؛ محمد جواد مغنبيه
- هوية التشيع؛ احمد وائلى
- دور الشيعه فى الحضارة الاسلامية؛ آيت الله جعفر سبحانى
- تاريخ الشيعه؛ محمد حسين مظفر
- الممل و النحل؛ آيت الله جعفر سبحانى
- دروس فى الشيعة و التشيع؛ ربانى گليايگانى، تعريف: انور الرصافى

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با اهم منابع حدیثی شیعه و اهل سنت.

سرفصل دروس:

الف) منابع شیعه:

- الکافی: کلینی

- من لایحضره الفقیه: شیخ صدوق

- تهذیب الاحکام: شیخ طوسی

- الاستبصار فیما اختلف من الاخبار: شیخ طوسی

- بحار الانوار: علامه مجلسی

- وسائل الشیعه: شیخ حر عاملی

- مستدرک الوسائل: محدث قمی

ب) منابع اهل سنت:

- الجامع الصحیح (صحیح بخاری)

- صحیح مسلم

- سنن ترمذی

- سنن ابی داود

- سنن نسایی

- سنن ابن ماجه

- موطا مالک

- مسند احمد بن حنبل

- المستدرک علی الصحیحین - حاکم نیشابوری

- تذکر: چگونگی منبع شناسی

- آشنایی با مؤلف (مشخصات - شرح حال - سخن بزرگان - اساتید - شاگردان - تالیفات)

- آشنایی با کتاب (نام کتاب - سخن بزرگان - ویژگی های کتاب، چگونگی گردآوری و سند دهی و طبقه بندی)

- معرفی شرح، حاشیه، ترجمه، خلاصه

- معرفی تصحیح و تعلیق بر کتاب

- گزارش محتوای کتاب

منابع پیشنهادی:

منابع اصلی:

- آشنایی با جوامع حدیثی شیعه و اهل سنت؛ علی نصیری
- آشنایی با تاریخ و منابع حدیثی؛ علی نصیری

منابع فرعی:

- الذریعه؛ آقا بزرگ تهرانی
- بحار الانوار (ج ۱)؛ علامه مجلسی
- خاتمه مستدرک الوسائل؛ محدث نوری
- معجم رجال الحدیث؛ آیت الله خویی و سایر کتب رجالی
- اعیان الشیعه؛ سید محسن امین
- ریاض العلماء؛ أفندی
- روضات الجنات؛ خوانساری
- فوائد الرضویه؛ شیخ عباس قمی
- CD جامع الاحادیث نور (نرم افزار)
- أمل الآمل؛ شیخ حر عاملی
- معجم المؤلفین؛ محمد رضا
- سیر اعلام النبلاء؛ ذهبی
- از کلینی تا خمینی
- المعنی فی الضعفاء؛ ذهبی
- تهذیب التهذیب؛ ابن حجر عسقلانی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با آیات امامت.

سرفصل درس

- کلیات
- واژه‌شناسی امامت در قرآن و لغت
- جایگاه امامت در قرآن
- ویژگی‌های امام در قرآن
- ولایت و امامت عامه در قرآن
- آیه انذار و هدایت
- آیه صادقین
- آیه اولی الامر
- ولایت و امامت خاصه
- آیه ابلاغ و اکمال
- آیه اولی الامر
- آیه صادقین
- آیه ذوی القربی
- آیه ولایت
- آیه تطهیر
- فضائل امام در قرآن

منابع پیشنهادی:

- البیان؛ شیخ طوسی
- المیزان؛ علامه طباطبائی
- آیات ولایت در قرآن؛ آیت الله مکارم
- پیام قرآن (ج ۹)؛ آیت الله مکارم
- منشور جاوید؛ آیت الله جعفر سبحانی

- تفسیر نسیم؛ آیت الله جوادی آملی
- تفسیر موضوعی؛ آیت الله جوادی آملی
- امام شناسی؛ علامه طهرانی
- الالهیات، آیت الله جعفر سبحانی
- امامت در بینش اسلامی، ربانی گلپایگانی
- مصباح الهدایة؛ آقا میر سید علی بهبهانی، ترجمه‌های آن به نام فروغ هدایت علی دوانی و ...

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: شناخت جایگاه امامت و اثبات ادله (عقلی و روایی) امامت.

سرفصل دروس:

- اهمیت و جایگاه امامت
- حقیقت امامت
- ضرورت امامت
- وظایف امام و اهداف امامت
- ادله امامت (عقلی)
- برهان لطف
- برهان امکان و شرف
- برهان واسطه فیض
- برهان انسان کامل
- ادله نقلی امامت

منابع پیشنهادی:

- امامت در بینش اسلامی؛ علی ربّانی گلپایگانی
- الالهیات؛ آیت الله جعفر سبحانی
- القواعد الکلامیة؛ علی ربّانی گلپایگانی
- کشف المراد؛ علامه حلی
- اصول عقاید؛ محمد تقی مصباح یزدی
- فلسفه امامت؛ یحیی میر حسینی
- الانسان الکامل؛ نسفی
- مصباح الهدایة؛ امام خمینی (ره)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: امامت عامه

هدف: آشنایی با ادله عقلی امامت ائمه معصومین پس از رحلت پیامبر اکرم^ا.

سرفصل دروس:

- کلیات
- امامت در لغت و اصطلاح
- صفات و شرایط امام
- ادله امامت
- ادله عقلی
- قاعده سبر و تقسیم
- مصداق یابی به واسطه سبر و تقسیم (فرق اسلامی)
- برهان هدایت عامه و وجه استدلال
- قاعده لطف (انواع، دلالت)
- وجوب دفع ضررهای عظیم
- پاسخ به شبهات قوشجی و فخر رازی

منابع پیشنهادی:

- الألفین؛ علامة حلّی
- تفسیر المیزان؛ علامة طباطبائی (مباحث مربوط به هدایت و امامت)
- پیام قرآن (ج ۹)؛ آیت الله مکارم
- اصول کافی؛ شیخ کلینی
- بحار الانوار؛ علامة مجلسی
- مفردات؛ راغب اصفهانی
- الشافی فی الامامة؛ سید مرتضی
- دلائل الصدق؛ شیخ صدوق
- معرفة علوم الحدیث؛ ابن حجر
- شرح مقاصد؛ تفتازانی
- گوهر مراد؛ لاهیجی
- المغنی «الامامة»؛ ابو علی جیبی
- الالهیات؛ آیت الله جعفر سبحانی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: امامت خاصه (۱)

هدف: آشنایی با ادله نقلی امامت ائمه اثنا عشر^ه پس از رحلت پیامبر اکرم^ص

سرفصل دروس:

- ادله نقلی امامت
- آیه تبلیغ و امامت
- آیه اکمال دین و امامت
- حدیث منزلت
- حدیث یوم الدار و الانذار
- حدیث ثقلین
- حدیث ائمه اثنی عشر
- حدیث سفینه
- حدیث اقتداء به اهل بیت
- حدیث جابر
- پاسخ به شبهات قوشجی و فخر رازی

منابع پیشنهادی:

- تفسیر المیزان؛ علامه طباطبایی (مباحث مربوط به هدایت و امامت)
- پیام قرآن؛ مکارم شیرازی (جلد نهم)
- اصول کافی؛ شیخ کلینی
- بحار الانوار؛ علامه مجلسی
- مفردات؛ راغب اصفهانی
- الشافی فی الامامة؛ سید مرتضی
- دلائل الصدق؛ شیخ صدوق
- معرفة علوم الحدیث؛ ابن حجر
- شرح مقاصد؛ تفتازانی
- گوهر مراد؛ لاهیجی
- الامامة؛ ابو علی جیبی
- الالهیات؛ سبحانی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با حوادث و زندگانی پیامبر اسلام^۱ با عنایت به موضوع امامت و وصایت.

سرفصل دروس:

- کلیات:

- مفاهیم (تاریخ، تاریخ اسلام، سیره، مغازی)

- ضرورت و فایده‌ی تاریخ

- مروری بر دوره‌ی جاهلی در جزیره‌ی العرب

- پیامبر خدا^۱ پیش از رسالت

- تولد، حضانت و کفالت

- شبانی و تجارت

- ازدواج

- نصب حجر الاسود

- حلف الفضول

- دوران رسالت

- دوره مکی (آغاز وحی، مراحل دعوت، عکس العمل قریش، هجرت به حبشه، شعب ابی طالب، عام الحزن، سفر به طایف، بیعت عقبه)

- دوره مدنی (لیلة المبیت و چگونگی هجرت، توقف در قباء و ساختن مسجد)

- حوادث سال اول: اقدامات پیامبر(ص) در مدینه (پیام‌ها، ساختن مسجد، اذان، مؤاخاة و ...)

- حوادث سال دوم: (جنگ بدر، تغییر قبله، ازدواج علی، غزوه‌ی بنی قینقاع)

- حوادث سال سوم: (حادثه‌ی بئر معونه، جنگ احد، حادثه رجیع، ولادت امام حسن[ؑ])

- حوادث سال چهارم: (غزوه‌ی بنی نضیر، ولادت امام حسین[ؑ])

- حوادث سال پنجم: (غزوه‌ی خندق، غزوه‌ی بنی قریظه)

- حوادث سال ششم: (بیعت رضوان یا صلح حدیبیه)

- حوادث سال هفتم: (نامه به سران کشورها و قبایل، غزوه‌ی خیبر، فدک، عمره‌ی قضاء)

- حوادث سال هشتم: (جنگ موته، فتح مکه، غزوه‌ی حنین و طائف، ارسال سرپه‌ها به اطراف)

- حوادث سال نهم: (غزوه‌ی تبوک، برائت از مشرکان، مسجد ضرار، مباحله و وفود)

- حوادث سال دهم: حجة الوداع، غدیر خم، جیش اسامه، مسأله‌ی جانشینی

منابع پیشنهادی

- سیره ابن هشام؛ ابن هشام
- تاریخ الامم و الملوك؛ طبری
- الكامل؛ ابن اثیر
- اسدالغابه؛ ابن اثیر
- مروج الذهب؛ مسعودی
- تاریخ یعقوبی؛ احمد بن ابی یعقوب
- تاریخ الخمیس؛ دیاربکری
- سیره حلبیه؛ علی بن برهان الدین حلبی
- مغازی و اقدی؛ و اقدی
- موسوعة التاريخ الاسلامی؛ یوسفی غروی
- تاریخ سیاسی اسلام؛ دکتر آئینه وند
- سیره رسول خدا؛ رسول جعفریان
- تاریخ تحلیلی و سیاسی اسلام؛ دکتر حسنی
- تاریخ پیامبر اسلام؛ دکتر محمد ابراهیم آیتی
- تاریخ اسلام؛ دکتر جعفر شهیدی
- تاریخ عصر نبوت؛ دکتر زرگر نژاد
- تاریخ سیاسی صدر اسلام؛ هاوزن
- عصر النبوة و و الخلافة الراشدة؛ ابراهیم لبید
- الصحيح من سيرة النبي الاعظم؛ سید جعفر مرتضی عاملی
- الذریعه الی تصانیف الشیعة؛ شیخ آقا بزرگ تهرانی، محمد محسن
- الممل و النحل؛ شهرستانی، محمد بن عبدالکریم
- تاریخ اهل بیت؛ محمد رضا حسینی
- اعیان الشیعة؛ سید محسن امین
- تحف العقول عن آل الرسول؛ ابن سعید حرانی، ابو محمد بن علی
- تاریخ ابن خلدون؛ ابن خلدون، عبدالرحمن بن محمد
- تاریخ تشیع (۱ - ۲) جمعی از نویسندگان
- تاریخ سیاسی اسلام؛ حسن ابراهیم حسن، ترجمه مقدم یابنده
- البدایه و النهایه؛ اعاعیل بن عمر، ابن کثیر

- سيرة النبويه؛ ابن كثير
- تاريخ اسلام؛ سيد هاشم رسولی محلاتی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با تاریخ عصر ائمه معصومین(ع).

سرفصل دروس:

- سقیفه و بازتاب‌های آن
- سیاست‌ها و موضوع‌گیری‌ها و اقدامات خلفای سه‌گانه
- بررسی اوضاع سیاسی، اجتماعی و اقتصادی دوران خلفای سه‌گانه
- نقش حضرت زهرا و اقدامات آن حضرت در تثبیت امامت
- بررسی دوران خلافت و امامت حضرت علی* (جنگ جمل - جنگ صفین - جنگ نهروان)
- برآیندها و پیامدهای حکومت امام علی*
- بررسی جریان‌های فکری، سیاسی دوران امام حسن (عثمانیه، مرجئه، خوارج)
- صلح امام حسن و پیامدهای آن
- بررسی سیاست‌ها و اقدامات معاویه و یزید
- بررسی زمینه‌ها، ابعاد، اهداف و دستاورد و پیامدهای حادثه عاشورا
- اوضاع سیاسی، اجتماعی و فرهنگی عصر امام سجاد
- اقدامات و فعالیت‌های امام سجاد
- بررسی قیام توأبین و مختار
- اوضاع سیاسی، اجتماعی و فرهنگی دوران امام باقر
- عوامل به وجود آمدن زیدیه
- عوامل سقوط بنی امیه
- پیدایش عباسیان
- اوضاع سیاسی و فعالیت‌های فرهنگی، سیاسی و اجتماعی امام صادق
- پیدایش فرقه اسماعیلیه
- بررسی سیاسی، اجتماعی عصر امام کاظم
- اقدامات و فعالیت‌های علمی و فرهنگی امام رضا
- علل انتقال امام رضا از مدینه به طوس و ولایت عهدی امام رضا

- فعالیت‌های علمی و فرهنگی امام جواد و اقدامات مأمون بر علیه امام جواد
- اوضاع سیاسی، اجتماعی و فکری عصر امام هادی
- فعالیت‌های امام هادی * (فتنه خلق قرآن، مبارزه با غالیان، زیارت غدیری و زیارت جامعه کبیره)
- بررسی وضعیت سیاسی، اجتماعی و فکری شیعه در آستانه عصر غیبت صغری
- بررسی انشعابات پس از شهادت امام حسن عسکری
- بررسی سازمان وکالت و نواب اربعه
- بررسی مدعیان مهدویت و وکلای خائن و مدعی وکالت

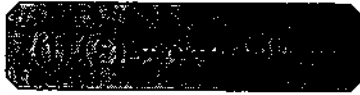
منابع پیشنهادی:

- ارشاد؛ احمد بن ابی یعقوب، (ابن واضح)
- الامامة و السیاسة؛ ابن قتیبة دینوری
- انساب الاشراف؛ بلاذری
- تاریخ الرسل و الملوک؛ محمد بن جریر طبری
- تذکرة الخواص؛ سبط ابن جوزی
- تامة المنتهی؛ شیخ عباس قمی
- تاریخ یعقوبی
- دلایل الامامة؛ طبری
- الفصول المهمة فی معرفة الائمة؛ ابن صباغ مالکی
- مناقب آل ابیطالب؛ ابن شهر آشوب
- مقاتل الطالبین؛ ابوالفرج اصفهانی
- نقش ائمه در احیاء دین؛ علامه عسکری
- سیری در سیره ائمه اطهار؛ شهید مطهری
- زندگانی تحلیلی پیشوایان ما؛ عادل ادیب
- حیاة الامام الحسن؛ باقر شریف قرشی
- امامان شیعه و جنبش‌های مکتبی
- تاریخ سیاسی اسلام؛ حسن ابراهیم حسن، ترجمه ابوالقاسم پاینده
- اسد الغابة فی معرفة الصحابة؛ ابن اثیر
- الفتوح؛ ابن اعثم، ابومحمد احمد
- تاریخ ابن خلدون؛ ابن خلدون، عبدالرحمان بن محمد

- الغدير؛ امینی، عبدالحسین
- البلدان و فتوحها؛ احمد بن یحیی، بلاذری
- تاریخ تشیع در ایران؛ رسول جعفریان
- تاریخ سیاسی اسلام؛ رسول جعفریان
- حیات فکری و سیاسی امامان شیعه؛ رسول جعفریان
- تاریخ اهل البیت؛ محمد رضا حسینی
- اخبار الطوال؛ احمد بن داوود دینوری
- الذریعه؛ شیخ آقا بزرگ تهرانی
- تشیع در مسیر تاریخ؛ دکتر جعفری
- تاریخ تشیع؛ محمد کاظم خواجه‌یون
- تاریخ تشیع؛ جمعی از نویسندگان
- السقیفه؛ محمد رضا مظفر
- مروج الذهب؛ مسعودی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با زندگانی و سیره ائمه ^.

سرفصل دروس:

- امام علی * تا رحلت پیامبر:
- قبل از بعثت - دوران مکی - دوران مدنی
- دوران امامت:
- در عصر خلیفه اول (با تکیه بر حادثه‌ی سقیفه) - در عصر خلیفه‌ی دوم - در عصر خلیفه‌ی سوم
- دوران امامت و خلافت:
- تصدی خلافت (بیعت) - اصلاحات - جنگ‌ها (ناکثین، قاسطین، مارقین) - غارات - شهادت امام حسن *
- زندگی نامه‌ی اجمالی - صلح - خانه نشینی - شهادت امام حسین *
- زندگی نامه‌ی اجمالی - دوران صلح - قیام عاشورا
- امام سجاد *
- زندگی نامه اجمالی - پیام آور کربلا - امام و قیام‌های عصر خود (حرّی راقم، توابین، مختار، ابن زبیر)
- امام و بنی امیه - سیاست‌های فرهنگی امام

منابع پیشنهادی:

- ارشاد؛ شیخ مفید
- الامامة و السیاسة؛ ابن قتیبة دینوری
- انساب الاشراف؛ بلاذری
- تاریخ طبری؛ طبری
- تذکرة الخواص؛ سبط ابن جوزی
- تنمة المنتهی؛ شیخ عباس قمی

- تاريخ يعقوبى؛ خصال شيخ صدوق
- دلائل الامامة؛ طبرى
- الفصول المهمة فى معرفة الائمة؛ ابن صباغ مالكى
- مناقب آل ابيطالب؛ ابن شهر آشوب
- مقاتل الطالبين؛ ابوالفرج اصفهانى
- سيره پيشوايان؛ مهدى پيشوايى
- نقش ائمه در احياء دين؛ علامه عسكرى
- قيام امام حسين*؛ شهيدى
- صلح امام حسن*؛ شيخ راضى ال ياسين
- سيري در سيره ي ائمه اطهار؛ شهيد مطهرى
- زندگاني تحليلي پيشوايان ما؛ عادل اديب
- حياء الامام الحسن*؛ باقر شريف قرشى
- امامان شيعة و جنبش هاى مكتبي

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: سیره ائمه معصومین* (۱)

هدف: آشنایی با زندگانی و سیره ائمه.

سرفصل دروس:

- امام باقر*
- زندگی نامه اجمالی - نقش فرهنگی و علمی امام - امام و بنی امیه
- امام صادق*
- زندگی نامه اجمالی، حوزه‌ی علمی و فرهنگی (سامان دهی مذهب و مکتب تشیع) - امام و قیام‌ها (قیام زید، دعوت عباسیان، نفس زکیه) - امام و حکومت‌ها (بنی امیه، بنی عباس)
- امام کاظم*
- زندگی نامه اجمالی - امام و قیام‌ها - امام و حکومت - نهاد و کالت
- امام رضا*
- زندگی نامه اجمالی - امام و قیام‌ها - امام و حکومت (با تکیه بر ولایت عهدی) - نقش فرهنگی امام (با تکیه بر مناظرات)
- امام جواد*
- زندگی نامه اجمالی - امام و قیام‌ها - امام و حکومت - نقش فرهنگی امام (با تکیه بر مناظرات)
- امام هادی*
- زندگی نامه اجمالی - امام و قیام‌ها - امام و حکومت - نقش فرهنگی امام
- امام عسکری*
- زندگی نامه اجمالی - امام و قیام‌ها - امام و حکومت - نقش فرهنگی امام
- امام زمان*
- زندگی نامه اجمالی، غیبت (تعریف، انواع، ویژگی‌ها، زمینه‌ها) - نواب اربعه (اسامی، اقدامات، وظایف)

منابع پیشنهادی:

- ارشاد: شیخ مفید
- الامامة و السیاسة: ابن قتیبة دینوری
- انساب الاشراف: بلاذری

- تاریخ طبری
- تذکرة الخواص؛ سبط ابن جوزی
- تنمة المنتهی؛ شیخ عباس قمی
- تاریخ یعقوبی؛ خصال شیخ صدوق
- دلائل الامامة؛ طبری
- الفصول المهمة فی معرفة الائمة؛ ابن صباغ مالکی
- مناقب آل ابيطالب؛ ابن شهر آشوب
- مقاتل الطالبین؛ ابوالفرج اصفهانی
- سیره پیشوایان؛ مهدی پیشوایی
- نقش ائمه در احیاء دین؛ علامه عسکری
- قیام امام حسین*؛ شهیدی
- صلح امام حسن*؛ شیخ راضی ال یاسین
- سیری در سیره ی ائمه اطهار*؛ شهید مطهری
- زندگانی تحلیلی پیشوایان ما؛ عادل ادیب
- حیاة الامام الحسن؛ باقر شریف قرشی
- امامان شیعه و جنبش های مکتبی

شبهات امامی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با طرح شبهات امامت و نقد آنها.

سرفصل دروس:

- کلیات
- تعریف شبهه
- علل و عوامل طرح شبهه
- آثار شبهه
- شبهات تاریخی
- تولد حضرت علی * در کعبه
- حضور حضرت علی * در غدیر
- ولادت حضرت مهدی #
- شبهات کلامی
- عصمت ائمه ^
- علم ائمه ^
- امامت در کودکی
- توسل به ائمه ^
- خاتمیت و امامت
- تطور تاریخی اندیشه امامت
- شبهات قرآنی
- شبهات فخر رازی
- شبهات ابن تیمیه در منهای الکرامه علامه حلی و پاسخ سید علی میلانی
- شبهات آلوسی
- شبهات حدیثی

- حدیث غدیر
- حدیث ولایت
- حدیث یوم الدار
- حدیث منزلت
- حدیث تقلین

منابع پیشنهادی:

- الألفین؛ علامه حلّی
- تفسیر المیزان؛ علامه طباطبائی
- تفسیر کبیر فخر رازی
- تفسیر روح المعانی
- تفسیر المنار رشید رضا
- امام شناسی و پاسخ به شبهات (۲ و ۱)؛ علی اصغر رضوانی
- کتب تاریخی
- کتب روایی
- یاد زهر؛ دکتر احمدی
- مجله قبسات، شماره ۴۵
- کتاب نقد، شماره ۳۸

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: ۱ واحد نظری و ۱ واحد عملی

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با متون ادبی امامت.

سرفصل دروس:

- نهج البلاغه (خطبه شششنبه و غدیر و نامه به عثمان بن حنیف و...)

- صحیفه سجادیه

- امامت و ادبیات عرب

- ابو الاسود دؤنلی

- خلیل ابن احمد فراهیدی

- اوج فصاحت و بلاغت در کلام ائمه

- خطبه‌ها

- روایات

- کلمات قصار

- اشعار

- مناجات

- سیمای امامت در ادبیات

- نثر و شعر عربی

- نثر و شعر فارسی

- امامت و شعراء و ادباء

- حسان بن ثابت

- قیس انصاری

- ابو تمام طائی

- دعبل خزاعی

- ابن سکیت اهوازی
- سید اسماعیل حمیری
- فردوسی
- فیض کاشانی
- شهریار

منابع پیشنهادی:

- نهج البلاغه
- صحیفه سجادیه
- شرح نهج البلاغه؛ ابن ابی الحدید و علامه محمد تقی مجلسی
- تاریخ الأدب العربی
- تذکرة الخواص؛ ابن جوزی
- تذکرة الشعراء؛ دولتشاه سمرقندی
- حلیة الأولیا و طبقات الأصفیاء
- معجم الأولیاء؛ یاقوت حموی
- تأثیر نهج البلاغه بر ادب فارسی؛ محمد مهدی جعفری
- الغدیر؛ علامه امینی
- دیوان اشعار فیض کاشانی
- دیوان اشعار شهریار
- دیوان وفایی شوشتری

ادبیات در نگاه اهل سنت

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با مبانی امامت نزد اهل سنت.

سرفصل دروس:

- کلیات
- ضرورت امامت
- اشاعره و ضرورت امامت
- نقد و بررسی ادله اشاعره
- معتزله و ضرورت امامت
- منزلت امامت نزد اشاعره و معتزله
- وظایف امام
- شرایط و ویژگی‌های امام
- فرایند تعیین امام

منابع پیشنهادی:

- شرح المقاصد؛ تفتازانی
- اصول دین؛ ابو منصور عبدالقاهر بن طاهر تمیمی بغدادی
- المغنی؛ عبدالجبار معتزلی
- شرح المواقف؛ جرجانی
- الصواعق المحرقة؛ ابن حجر هیثمی
- تفسیر الکشاف؛ زمخشری
- تفسیر کبیر؛ فخررازی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با زندگی و موضوعات مربوط به حضرت مهدی #.

سرفصل دروس:

- مهدویت در قرآن، تفسیر، تأویل، تطبیق برخی آیات؛ و لقد كتبنا فی الزبور ...، و نرید أن نمن علی الدین استضعفو...؛ وعد الله الذین آمنو...؛ و لكل وجهة همولیها...؛ بقیت الله خیر لکم...
- منبع‌شناسی روایی مهدویت در شیعه و اهل سنت: کتاب‌های عمومی و کتاب‌های ویژه مهدویت
- انحراف از مهدویت: انحراف پیش از ولادت حضرت و انحراف پس از ولادت
- ولادت حضرت مهدی #: نسب مهدی؛ پدر و مادر مهدی، بررسی روایی، تاریخی ولادت مهدی، پاسخ به شبهات
- شناخت مهدی: نام‌های مهدی، القاب مهدی و ویژگی‌ها و شمایل مهدی، و ...
- امامت و ولایت مهدی و اثبات نقلی و عقلی آن و پاسخ به برخی شبهات
- غیبت مهدی مفهوم‌شناسی، انواع، فواید و آثار، و پاسخ به شبهات
- آثار فرهنگی مهدی بویژه بررسی موضوع توقیعات و روایت آن حضرت
- زندگی حضرت مهدی در دوران غیبت: ازدواج حضرت، محل زندگی ایشان، طول عمر و ...
- انتظار و منتظران: جایگاه آن نزد شیعه، فضیلت‌ها و مسئولیت‌ها و ...
- شرایط و نشانه‌های ظهور: جهان در آستانه ظهور، زمینه‌سازان ظهور، نشانه‌های حتمی و غیر حتمی، و برخی شبهات
- ظهور و قیام حضرت مهدی #: چگونگی، محل، زمان، یاران، سلاح، مدت و ...
- حکومت جهانی آن حضرت: جهانی شدن، دین در عصر ظهور
- مؤلفه‌های حکومت مهدوی (اقتصادی، سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و...)
- فرجام‌شناسی و بررسی دیدگاه‌ها درباره پایان تاریخ
- آسیب‌شناسی مهدویت

منابع پیشنهادی:

- دادگستر جهان؛ آیت الله ابراهیم امینی
- سیمای حضرت مهدی در قرآن؛ سید هاشم بحرانی، ترجمه سید مهدی حایری قزوینی
- پاسخ به شبهات احمد الکاتب؛ سید سامر بدری، ترجمه ناصر ربیعی
- سیره پیشوایان؛ مهدی پیشوایی

- تاریخ سیاسی غیبت امام دوازده؛ جاسم حسین، ترجمه سید محمد تقی آیت اللهی
- چشم به راه مهدی؛ جمعی از نویسندگان
- مصلح جهانی و مهدی موعود از دیدگاه اهل سنت؛ سید هادی خسروشاهی
- دانشمندان عامه و مهدی موعود؛ علی دوانی
- امامت و مهدویت؛ لطف الله صافی گلپایگانی
- تاریخ الغیبة الصغری؛ سید محمد صدر، ترجمه سید حسن افتخارزاده
- تاریخ الغیبة الكبرى؛ سید محمد صدر
- در انتظار ققنوس؛ سید تامر هاشم عمیدی، ترجمه مهدی عزیززاده
- پژوهشی پیرامون زندگانی نواب خاص امام زمان؛ غفارزاده
- امام مهدی* از ولادت تا ظهور؛ سید محمد کاظم قزوینی، ترجمه حسین فریدونی
- حکومت جهانی مهدی؛ آیت الله مکارم
- مکیال المکارم؛ سید محمد تقی موسوی اصفهانی، ترجمه سید مهدی حائری قزوینی
- زمینه سازان انقلاب جهانی حضرت مهدی*؛ سید اسد الله هاشمی شهیدی
- خط امان در زمینه موعود ادیان؛ محمد امامی کاشانی
- مجله تخصصی انتظار؛ مرکز تخصصی مهدویت قم

